

Date: 25th March-2026

NEVROLOGIK BEMORLARDA MIKROTSIRKULYATSIYA BUZILISHLARI VA ULARNI TERAPIYA ORQALI KORREKSIYA QILISH

Raxmatova Zebiniso Botirovna

Hamdamova Surayyo Zayniddinovna

Qorako'l Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi.

Annotatsiya: Mazkur maqolada nevrologik kasalliklarda mikrotsirkulyatsiya buzilishlarining patofiziologik mexanizmlari va ularni farmakologik hamda intensiv terapiya orqali korreksiya qilish usullari tahlil qilinadi. Tadqiqotda miya qon aylanishining buzilishi, kapillyar perfuziya pasayishi va to'qima gipoksiyasi asosiy omillar sifatida ko'rib chiqiladi. Zamonaviy davolash strategiyalari, shu jumladan antiplatelet terapiya, vazoaaktiv dori vositalari va reologik ta'sir ko'rsatuvchi preparatlarning samaradorligi baholanadi.

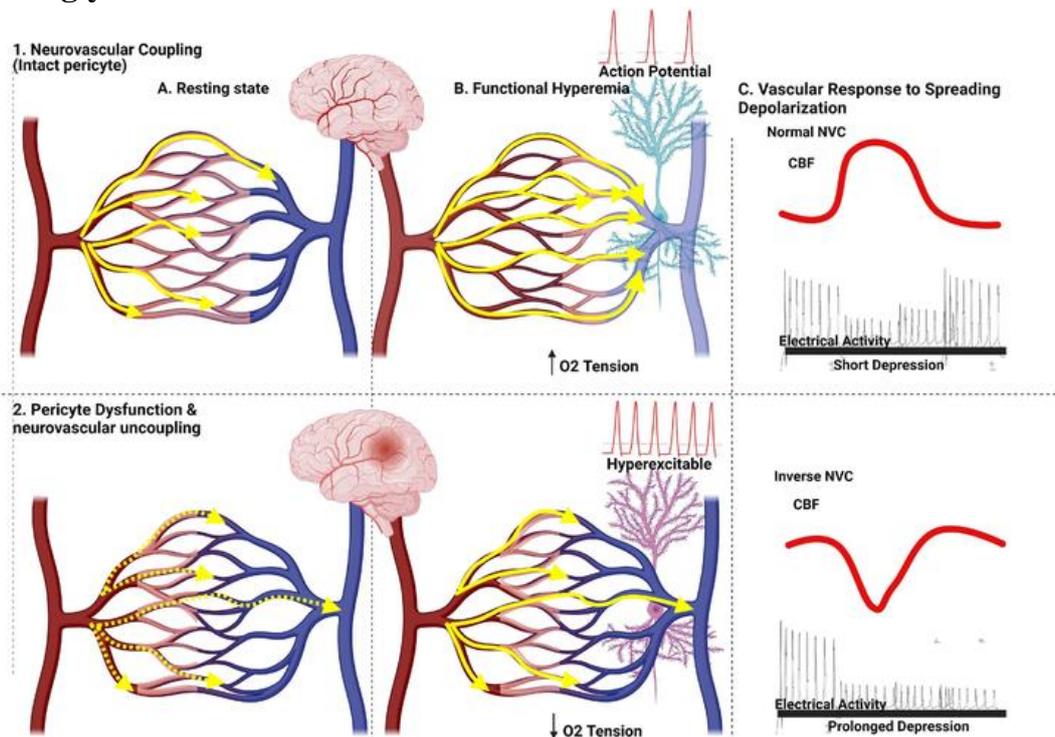
Kalit so'zlar: mikrotsirkulyatsiya, nevrologiya, ishemiya, gipoksiya, antiplatelet terapiya, neyroproteksiya.

Kirish

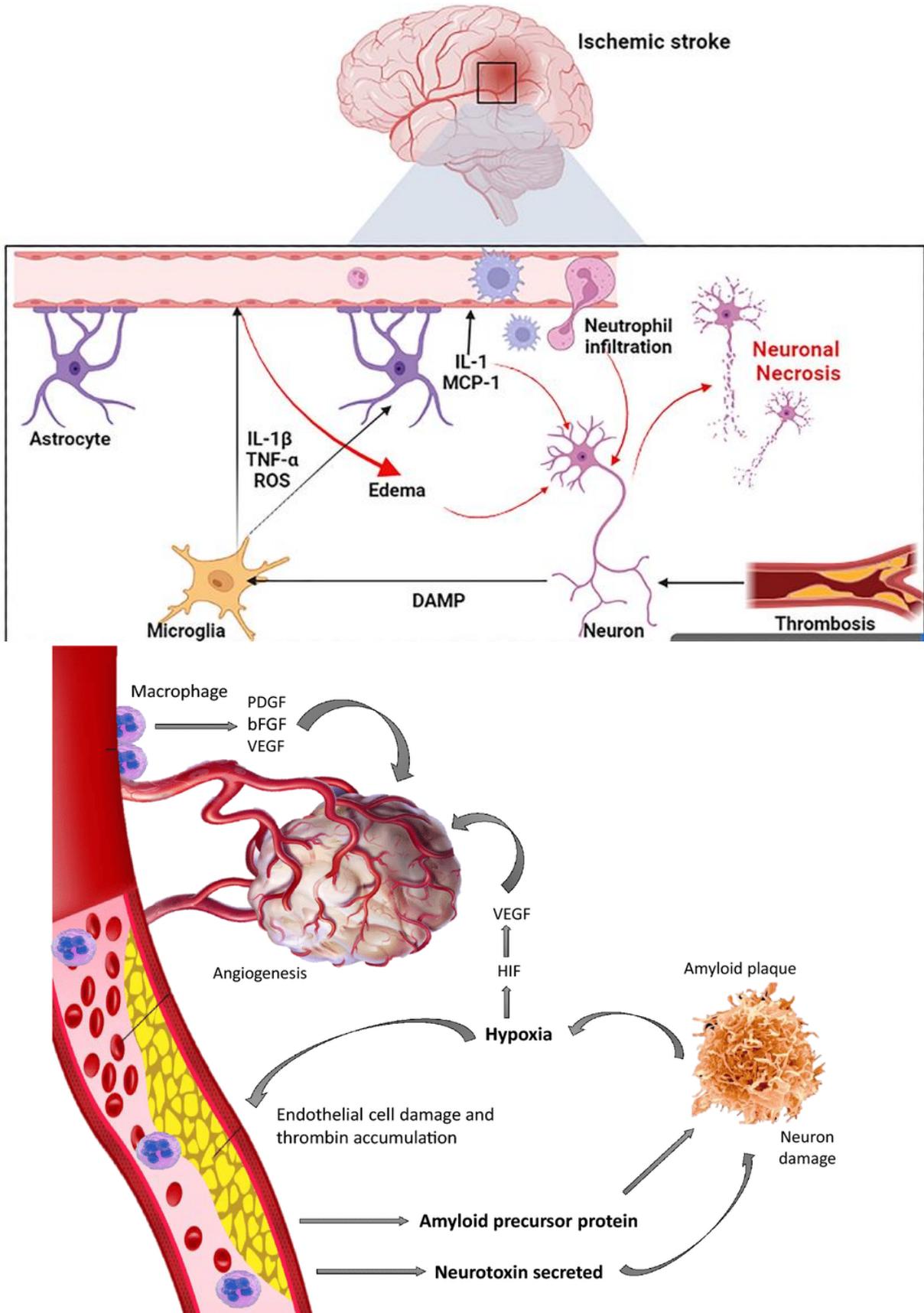
Nevrologik bemorlarda mikrotsirkulyatsiya buzilishi miya to'qimalarida kislorod va oziq moddalarning yetishmovchiligiga olib keladi. Bu holat insult, travmatik miya shikastlanishi va neyrodegenerativ kasalliklarda asosiy patogen omillardan biri hisoblanadi.

Mikrotsirkulyatsiyani tiklash — davolashning muhim yo'nalishi bo'lib, u bemorning funksional tiklanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Patofiziologiya

Date: 25th March-2026

Asosiy mexanizmlar:

- Endotelial disfunktsiya
- Kapillyar spazm

Date: 25th March-2026

- Qonning reologik xususiyatlari buzilishi
- Tromboz va mikrotromblar hosil bo'lishi
- Qon-miya to'sig'i (BBB) buzilishi

Natijalar:

- To'qima gipoksiyasi
- Neyron shikastlanishi
- Energiya yetishmovchiligi

Mikrotsirkulyatsiya buzilishlari kuzatiladigan holatlar

- Ishemik insult
- Gemorragik insult
- Travmatik miya shikastlanishi
- Diabetik neyropatiya
- Gipertenziya

Diagnostika

1. Klinik belgilar

- Ong buzilishi
- Nevrologik deficit
- Bosh og'rig'i

2. Instrumental usullar

- Doppler ultratovush
- MRT / KT
- Perfuzion tadqiqotlar

3. Laboratoriya

- Qon viskozligi
- Koagulogramma

TERAPIYA VA KORREKSIYA

1. Antiplatelet terapiya

- Aspirin
- Klopidoqrel
- ✦ Tromboz xavfini kamaytiradi

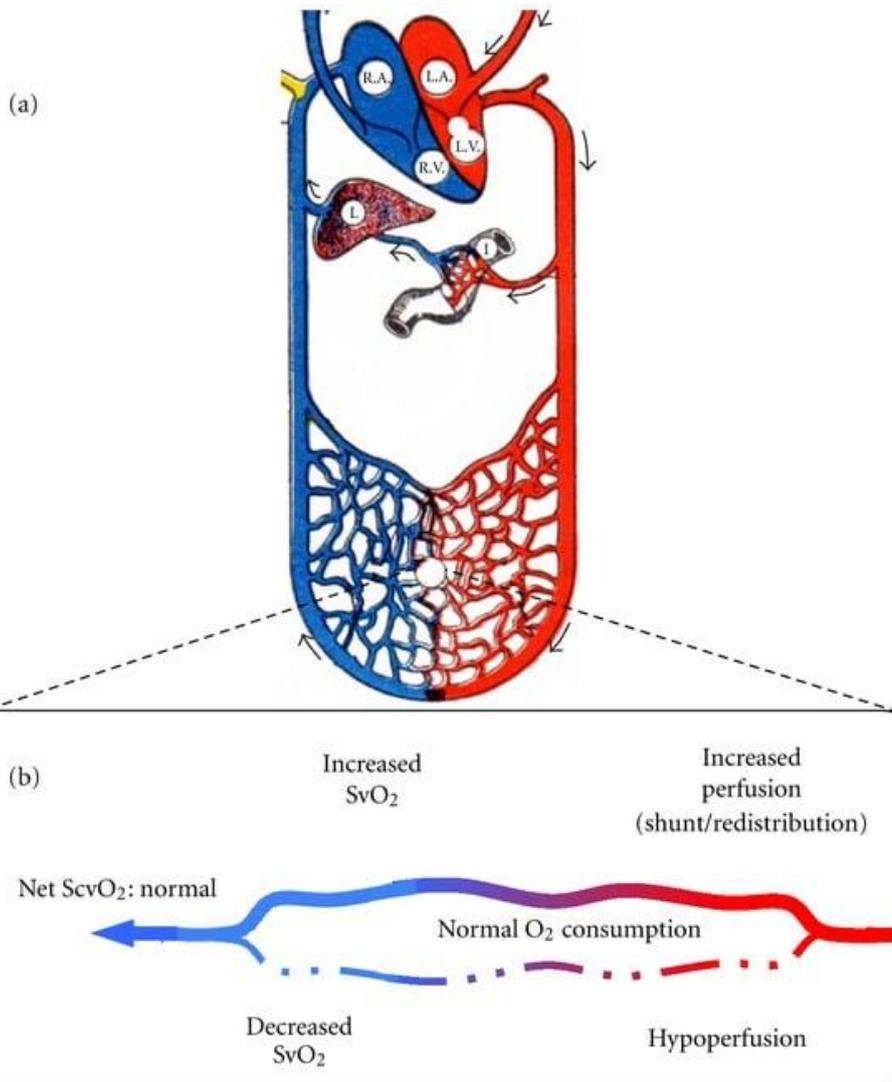
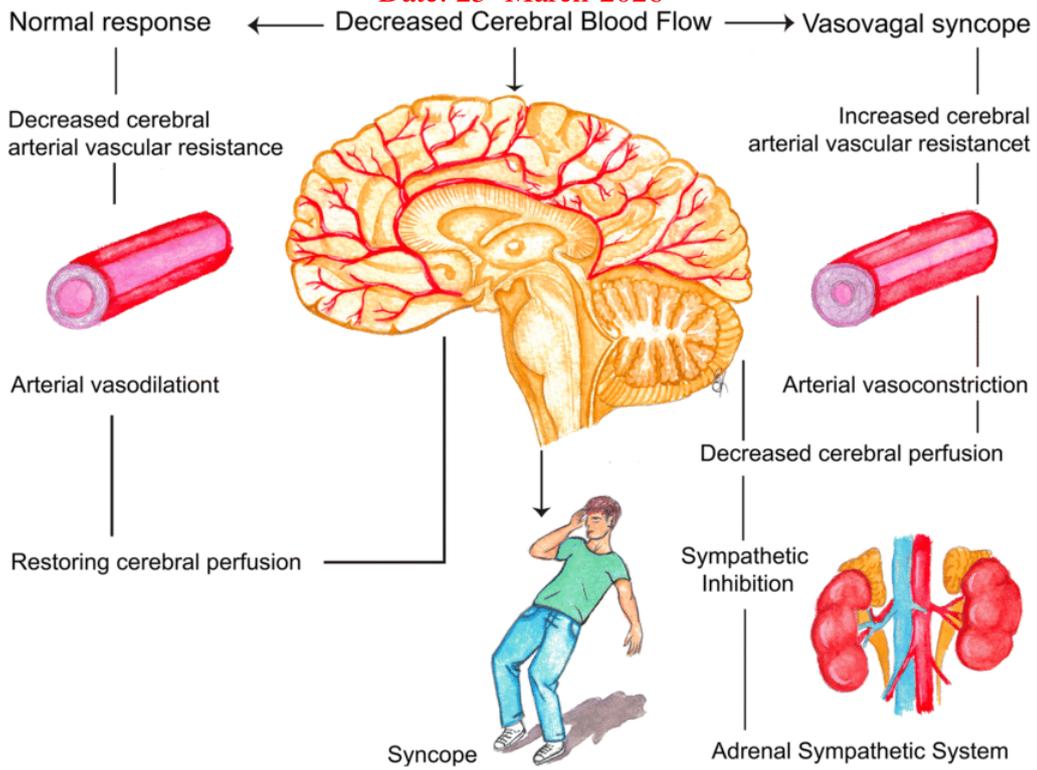
2. Antikoagulyantlar

- Geparin
- NOAC preparatlar
- ✦ Qon oqimini yaxshilaydi

3. Vazoaktiv preparatlar

Date: 25th March-2026

Date: 25th March-2026

- Pentoksifillin
- Vinpocetin
- ✦ Kapillyar qon aylanishini yaxshilaydi

4. Neyroprotektorlar

- Sitikolin
- Mexidol
- ✦ Neyronlarni himoya qiladi

5. Reologik terapiya

- Infuzion terapiya
- Gemodilutsiya
- ✦ Qon yopishqoqligini kamaytiradi

6. Kislород terapiyasi

- Gipoksiyani kamaytiradi
- To'qima perfuziyasini yaxshilaydi

HAMSHIRALIK ALGORITMI (AMALIY)

Bemorni baholash → Nevrologik status → Vital belgilar → O₂ berish → Venoz kirish → Dori terapiyasini boshlash → Monitoring → Holatni qayta baholash

Natijalar

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki:

- Mikrotsirkulyatsiyani yaxshilash nevrologik tiklanishni tezlashtiradi
- Asoratlarni kamayadi
- Nogironlik darajasi pasayadi

Muhokama

Mikrotsirkulyatsiya buzilishlarini faqat bitta yo'nalishda emas, balki kompleks terapiya orqali davolash samaraliroqdir. Individual yondashuv muhim ahamiyatga ega.

Xulosa

Nevrologik bemorlarda mikrotsirkulyatsiyani tiklash — davolashning asosiy maqsadlaridan biridir. Zamonaviy farmakologik va intensiv terapiya usullari ushbu jarayonni samarali boshqarish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Adams R.D. *Principles of Neurology*
2. Caplan L.R. *Stroke: A Clinical Approach*
3. Donnan G.A. *Stroke Lancet Series*
4. Fisher M. *Cerebral Microcirculation*

Date: 25th March-2026

5. Dirnagl U. *Pathobiology of Stroke*
6. Hademenos G.J. *Neurovascular Physiology*
7. Kandel E.R. *Principles of Neural Science*
8. Kumar V. *Robbins Pathologic Basis of Disease*
9. Rang H.P. *Pharmacology*
10. Saver J.L. *Time is Brain Concept*

International Conferences
Open Access | Scientific Online | Conference Proceedings

